

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 536957

ETAP: Semestr letni

Informacje ogólne:

Prowadzący: dr Barbara Cichy-Jasiocha

Organizator: Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii

Liczba godzin tygodni / semestr: 2 / 30

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)

Lokalizacja w planach rocznych: Rok III - Semestr 6

Punkty ECTS: 2

Forma zaliczenia: Egzamin

Cele przedmiotu:

- C1 - Student zna cele i zadania dydaktyki oraz istotę procesu kształcenia i zasad kształcenia.
- C2 - Wie jakie są wymagane predyspozycje nauczycieli uczestniczących w procesie nauczania i wychowania.
- C3 - Rozumie rolę psychologa w diagnozie powodzeń i niepowodzeń szkolnych uczniów oraz niepowodzeń dydaktycznych nauczycieli.

Wymagania wstępne:

- W1 - Znajomość podstawowych pojęć z psychologii zdolności.
- W2 - Znajomość podstawowej terminologii psychologicznej.
- W3 - Umiejętność rozumienia i analizowania sytuacji szkolnej uczniów i nauczycieli.

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

- W1 - Student ma wiedzę na temat sytuacji szkolnej mającej wpływ na powodzenie i niepowodzenie procesu dydaktycznego - K_W01.
- W2 - Student ma wiedzę na temat istotnych problemów w nauczaniu i uczeniu się, związanych z sytuacją środowiska szkolnego - K_W05.
- W3 - Student posiada wiedzę dotyczącą porównania tradycyjnego systemu oceniania osiągnięć ucznia z alternatywnymi sposobami oceny - K_W06.
- W4 - Student dysponuje zasobem wiedzy pozwalającym na wspomaganie motywacji do nauki - K_W06.

UMIĘJĘTNOŚCI

- U1 - Student potrafi dokonywać analizy systemów dydaktycznych, metod, form organizacyjnych i środków pracy dydaktyczno-wychowawczej - K_U01.
- U2 - Student posiada umiejętność diagnozowania niepowodzeń szkolnych uczniów i rozpoznawania zachowań - K_U05.
- U3 - Student potrafi zaprezentować osobowość nauczyciela kompetentnego oraz ukazać znaczenie kreatywności i postawy humoru w procesie dydaktycznym - K_U03.
- U4 - Student posiada umiejętność kreatywnego oddziaływania na uczniów, rodziców i nauczycieli, podczas godzin wychowawczych i zajęć pozaprogramowych - K_U03.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

- K1 - Student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz rozwoju własnych kompetencji związanych z pracą psychologa szkolnego - K_K01.
- K2 - Student ma świadomość potrzeby otwartości na twórcze zachowania uczniów w procesie edukacji szkolnej i konieczność uczenia się przez całe życie - K_K06.
- K3 - Student wykazuje krytyczną postawę wobec stosowanych metod badawczych i uzyskanych dzięki nim wyników, a także wobec różnych poglądów i praktyk w zakresie psychologii szkolnej - K_K07.
- K4 - Student wykazuje gotowość do współpracy z profesjonalistami, których działalność koncentruje się na wspieraniu jakości życia uczniów i nauczycieli w różnych warunkach społecznych i środowiskowych - K_K10.

Metody dydaktyczne:

Wykład, wykład problemowy, analiza sytuacji szkolnej uczniów, dyskusja na temat omawianych problemów edukacyjnych.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Ocena niedostateczna

(W) - Student nie zna terminów z zakresu omawianych zagadnień z pedagogiki.

(U) - Student nie potrafi wskazać podstawowych celów i zadań dydaktyki oraz istoty procesu kształcenia i zasad kształcenia.

(K) - Student nie potrafi realizować określonych zadań.

Ocena dostateczna

(W) - Student zna wybrane terminy z zakresu pedagogiki współczesnej.

(U) - Student potrafi wskazać główne problemy pedagogiki współczesnej.

(K) - Student rozumie potrzebę pogłębiania wiedzy ale nie potrafi jej skutecznie zaprezentować.

Ocena dobra

(W) - Student zna większość pojęć i założeń pedagogiki oraz istotę procesu kształcenia i zasad kształcenia.

(U) - Student potrafi zastosować posiadaną wiedzę do właściwej prezentacji sytuacji szkolnej uczniów i nauczycieli.

(K) - Student zna sposoby pracy nad rozwijaniem zdolności i zainteresowań ucznia oraz skutecznego motywowania do pogłębiania wiedzy.

Ocena bardzo dobra

(W) - Student zna wszystkie pojęcia i zagadnienia pedagogiki współczesnej.

(U) - Student potrafi wyjaśnić ogólne prawidłowości przebiegu zjawisk będących przedmiotem sytuacji szkolnej ucznia i wyjaśnić możliwe przyczyny niepowodzeń szkolnych dzieci i młodzieży.

(K) - Student potrafi precyzyjnie komunikować posiadaną wiedzę teoretyczną i wykorzystać ją praktycznie w diagnozie możliwości intelektualnych i wspieraniu rozwoju społeczno-emocjonalnego oraz poznawczego ucznia.

Treści programowe przedmiotu:

1. Wykład wprowadzający. Zapoznanie z podstawowymi pojęciami dydaktyki, przedmiotem jej zainteresowań, elementami procesu dydaktycznego, analizą czynności nauczania i uczenia się.
2. Przybliżenie technik badania i analizy systemów dydaktycznych, metod, form organizacyjnych i środków pracy dydaktyczno-wychowawczej.
3. Omówienie zagadnienia przyczyn niepowodzeń szkolnych dzieci i młodzieży oraz roli psychologa w diagnozie możliwości intelektualnych i wspieraniu rozwoju społeczno-emocjonalnego oraz poznawczego w klasie szkolnej.
4. Przedstawienie cech dobrego nauczyciela, jego kompetencji dydaktycznych oraz znaczenia humoru w procesie dydaktycznym.
5. Zapobieganie przemocy w szkole oraz rozpoznawanie zagrożeń używania środków psychoaktywnych przez uczniów.
6. Zasady etyczne obowiązujące w czasie kontaktu nauczyciela z uczniem, członkami jego rodziny, innymi nauczycielami oraz pracownikami Kuratorium oświaty. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpowiedzialności prawnej psychologa w placówkach oświatowych.
7. Wspomaganie motywacji do nauki uczniów.
8. Modele dyscypliny kierowania klasą - kontynuacja.
9. Kontrola osiągnięć w procesie dydaktycznym (praca domowa ucznia; klasówki, odpowiedź ustna, prezentacja; formy i kryteria oceny; błędy w ocenianiu, przedmiot i dziedzina kontroli).
10. Prezentacja filmu i dyskusja na temat zachowań agresywnych i przemocy w szkole oraz metod radzenia sobie z nimi przez nauczycieli.
11. Osiągnięcia szkolne uczniów a ich zdolności i osobowość.
12. Edukacja i zaspokajanie potrzeb uczniów szczególnie uzdolnionych a także przygotowanie nauczycieli do pracy z uczniem zdolnym.
13. Wspomaganie zdolności twórczych uczniów. Edukacja artystyczna - formy aktywizacji twórczej i rozwoju talentów.
14. Rola psychologa w sytuacji szkolnej w diagnozowaniu możliwości intelektualnych i wspieraniu rozwoju społeczno-emocjonalnego oraz poznawczego uczniów. Formy oddziaływania na uczniów, rodziców i nauczycieli.
15. Kształcenie ustawiczne. Praca nad rozwojem zdolności i osobowości podczas zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.

Literatura:

Literatura podstawowa

Brophy, J. (2004). Motywowanie uczniów do nauki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Edwards, C. H. (2006). Dyscyplina i kierowanie klasą. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kupisiewicz, Cz. (2005). Podstawy dydaktyki. Warszawa: WSiP.

Obuchowska, I. (2004). Problemowe zachowania uczniów. W: K. Kruszewski (red), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, s. 375-409. Warszawa: PWN.

Sękowski, A., Klinkosz, W. (red.). (2010). Zdolności człowieka w ujęciu współczesnej psychologii. Lublin: TN KUL.

Literatura uzupełniająca

Chruszczewski, M.H. (2009). Profile uzdolnień. Intelektualne i osobowościowe składniki uzdolnień plastycznych i muzycznych. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Klinkosz, W. (2007). Metodologiczne problemy badania motywacji osiągnięć na różnych kierunkach studiów. W: R. Stachowski, W. Zeidler (red.), Opisowa metodologia badań psychologicznych. Studia i przykłady, s. 162-189. Warszawa: Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania.

Limont, W., Cieślakowska, J. (2005) (red.). Wybrane zagadnienia edukacji uczniów zdolnych. Tom 2. Uczeń – Nauczyciel - Edukacja. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

Limont, W., Didkowska, B. (2008). Edukacja artystyczna i metafora. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Mietzel, G. (2002). Psychologia kształcenia. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Sękowski, A., Siekańska, M., Klinkosz, W. (2009). On Individual Differences in Giftedness. W: L. Shavinina, L.V. (red.), International Handbook on Giftedness, pp. 467-485. New York: Springer Verlag.

Szmidt, K.J. (red.) (2003). Dydaktyka twórczości. Koncepcje – problemy – rozwiązania. Kraków: Oficyna Wydawnictwo „Impuls”.